

ΣΩΚΡΑΤΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ

ΑΠΛΕ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΑΝΑΛΩΜΑΣΙΝ

ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ Δ. ΠΑΠΑΔΑΚΗ

Ὁ δὲ ἄνθρωπος ἡγεμών ἐστὶν ἐπὶ τὸ ὄρ-
θόν, δύο ταῦτα, δόξα ἀληθῆς καὶ ἐπι-
στήμη. ΠΛΑΤΩΝ.

ΤΟΜΟΣ Α΄. — ΤΕΥΧΟΣ Α΄. ΚΑΙ Β΄.

ΑΘΗΝΗΣΙΝ,

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ

Διευθυνομένου ὑπὸ Σ. Οἰκονόμου.

—
1874.

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2006

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ ἔλλειψις παιδαγωγικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, μέλλοντος νὰ υποβοηθήσῃ τὰς σπουδὰς τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας, κατέστη ἤδη πρὸ πολλοῦ ἐπαισθητή. Ὁ Ἕλλην μαθητὴς ἔχων ἐν χερσὶν ἀτελῆ διδακτικὰ βιβλία καὶ μόνον τὰ κείμενα τῶν Ἑλλήνων καὶ Λατίνων συγγραφέων, στερούμενος δὲ πολλῶν ἄλλων βοηθημάτων, τὰ ὅποια εἶναι προχειρότατα εἰς τοὺς μαθητὰς τῶν Γυμνασίων τῆς Ἑσπερίας Εὐρώπης, καταλαμβάνεται ἐν ταῖς σπουδαῖς αὐτοῦ ὑπὸ ἀηδίας καὶ κόρου ἢ καταδαπανᾷ τὸν πολύτιμον αὐτοῦ χρόνον εἰς ἀνάγνωσιν βιβλίων, ἧκιστα συντελούντων εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας.

Ἡ ἔλλειψις βοηθικῶν συγγραμμάτων καθίστησι καὶ αὐτοῖς τοῖς διδάσκουσιν ἀτερπῆ καὶ ἐπίμοχθον τὴν διδασκαλίαν, ἀναγκαζόμενοις πολλάκις ἢ νὰ παραλείπωσι πολλὰ πράγματα, ἢ, ἵνα καταστήσωσι τὴν διδασκαλίαν αὐτῶν τελείαν καὶ καρποφόρον, νὰ καταδαπανῶσι πολὺν χρόνον εἰς ὑπαγορεύσεις γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν κανόνων καὶ εἰσαγωγῶν εἰς τοὺς διδασκομένους συγγραφεῖς, καὶ οὕτω ν' ἀφαιρῶσιν αὐτὸν ἐκ τῆς προφορικῆς διδασκαλίας.

Ἐνεκα τῶν ἀτελῶν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν καὶ τῶν ἀτελεστάτων λεξικῶν ὁ μαθητὴς οὐ μόνον τὴν ἱστορίαν καὶ τὴν σημασίαν τῶν λέξεων ἀτελῶς μαθαίνει, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ κάλλος τῶν ἀρχαίων γλωσσῶν ἀδυνατεῖ νὰ αἰσθανθῆ, πολὺ δὲ μᾶλλον νὰ μιμηθῆ. Ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἀρχαίων ποιητῶν ἄνευ αἰσθητικῶν γνώσεων, ἢ μελέτη τῶν

δ.

ρήτόρων χωρίς τῆς γνώσεως τῆς ῥητορικῆς καὶ τοῦ πολιτικοῦ βίου τῶν δύο ἀρχαίων ἔθνῶν, ἢ ἀνάγνωσις τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος ἄνευ τῆς γνώσεως τῆς τε τεχνικῆς αὐτῶν κατασκευῆς καὶ τῆς Πλατωνικῆς ἐν γένει φιλοσοφίας ἀποβαίνουσι δυσχερεῖς, ἀτερπεῖς καὶ ἄκαρποι. Ἡ ἱστορία τὸ τοσοῦτον τερπνόν καὶ παιδαγωγικὸν μάθημα καθίσταται τῷ μαθητῇ δυσχερέστατον καὶ ἀηδέστατον ἀνάγνωσμα ἔνεκα τῆς ξηρᾶς καὶ συντομωτάτης περιγραφῆς τῶν ἱστορικῶν γεγονότων, ἣν εὕρισκει ἐν ταῖς ἐν χρήσει ἱστορίαις. Ἡ ξηρὰ τῶν μαθηματικῶν διδασκαλία ἄνευ τῆς πρακτικῆς αὐτῶν ἐφαρμογῆς οὐ μόνον ἄγονος ὑπάρχει, ἀλλὰ καὶ τὸν νοῦν τῶν μαθητῶν ὀλίγον ὀξύνει, ὑποχρεωτικὸν ἄχθος αὐτοῖς ἀποβαίνουσα. Τὰ δὲ μαθήματα τῆς Γεωγραφίας καὶ προπαιδευτικῆς φιλοσοφίας ὅλως περιττὰ νομίζονται διὰ τὸν ἀπλούστατον λόγον ὅτι ἐλλείπουσιν ἐν αὐτοῖς τὸ ἐπαγωγὸν καὶ σκόπιμον.

Ἐν τῇ Ἑσπερίᾳ Εὐρώπῃ τοσοῦτον κοιναὶ εἶναι αἱ παντοῖαι ἐπιστημονικαὶ καὶ φιλολογικαὶ γνώσεις καὶ μετὰ τοιαύτης μεθόδου ἐκτίθενται καὶ δημοσιεύονται, ὥστε ὀλίγον ἀναγκαία καθίσταται ἢ διὰ ζώσης φωνῆς διδαχὴ αὐτῶν· παρ' ἡμῖν ἕως ἔνεκα ἐλλείψεως ἐπιβοηθητικῶν συγγραφῶν τὰ πάντα ζητεῖ ὁ μαθητῆς νὰ μάθῃ παρὰ τῶν διδασκάλων αὐτοῦ, μὴ δυνάμενος μόνος δι' ἰδίας μελέτης νὰ συμπληροῖ τὰ διδασκόμενα καὶ βελτίων ἑαυτοῦ κατὰ μικρὸν νὰ γίνηται.

Ἐπιθυμοῦντες τὸ ἐφ' ἡμῖν ν' ἀνταμείψωμεν τὸν χρόνον τῆς σπουδαζούσης νεολαίας καὶ παντὸς φιλομούσου καὶ φιλομαθοῦς ἀναγνώστου, ἐπιχειροῦμεν ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου 1874 τὴν ἔκδοσιν μηνιαίου παιδαγωγικοῦ περιοδικοῦ συγγράμματος, ἐκ τριῶν τυπογραφικῶν φύλλων συγκειμένου, ἐπιβοηθητικοῦ τῶν ἐγκυκλίων μαθημάτων τῆς μέσης ἐκπαιδεύ-

σεως ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν « ΣΩΚΡΑΤΗΣ », ἐν ᾗ πλὴν πολλῶν πρωτοτύπων περὶ γλώσσης διατριβῶν τοῦ κυρίου Κόντου, ἃς ὑπεσχέθη φιλοφρόνως νὰ δώσῃ ἡμῖν πρὸς δημοσίευσιν, θέλομεν δημοσιεύει κατὰ μῆνα διαφόρους πραγματείας ἀναγομένας εἰς τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, συγγράφοντες ἢ μεταφράζοντες αὐτὰς ἐξ ὁμοίων γερμανικῶν περιοδικῶν συγγραμμάτων καὶ ἐπιστημονικῶν βιβλίων.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

καθηγητὴς ἐν τῷ Βαρβακείῳ Λυκείῳ.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
 ΤΟΜΕΑΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΑΣ
 ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΝ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
 ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΡΑΪΛΛΙΟΥ